

πορεία, ξεκινώντας από επιτυχημένους επιχειρηματίας, περνάει στην κρίση της αρρώστιας, διώνει το χρόνο του ασκητή, αυτοεξόριστος στο νησί, αλλά και μέσα στον ίδιο του τον εαυτό, ψάχνοντας το αληθινό της ζωής νόημα, μέσα στην ανακαίνιση και τη δικαίωση της ύπαρξής του. Έζησε πολλές ζωές, απολαμβάνει όλες τις χάρες και τις χαρές, υπακούοντας και παρασυρόμενος από την απατηλή μαγεία και τα ύπουλα κελεύσματα της ζωής.

Φόρεσε το ένδυμα του μεγιστάνα του πλούτου, του ασκητή, του υπόδικου και του φυλακισμένου. Άκουσε τον χτύπο της καρδιάς του παιδιού του στο ρυθμό της δικής του. Χάρηκε την πατρότητα για να δυθιστεί σε πένθος η ψυχή του με τον πρόωρο θάνατο του βρέφους του και της αγαπημένης του Αύρας, της αύρας, που δρόσισε τη ζωή του και που σφράγισε με το θάνατό της τον κύκλο της φθαρτής κοσμικής ζωής του.

Σημείο αναφοράς όλων των κινημάτων και των πράξεών του είναι το «ασημένιο κουτί», που κρύβει το μυστήριο ή το νόημα της ζωής, αλλά και «ο δράχος του θεού» κι η λαλούσα πηγή στο μυστηριώδες αλώνι, όπου ακούει τις παράξενες φωνές που έρχονται από την άλλη διάσταση.

Κεντρικό πρόσωπο της τραγωδίας αυτής του ανθρώπου, ο οποίος δια της κοσμικής οδού παλεύει να εξαγνιστεί και τελιωθεί είναι ο ήρωας με τις αναζητήσεις, τις πτώσεις και τις ανατάσεις, τους αγώνες και τις αγωνίες του σ' όλες τις φάσεις και σ' όλα τα επίπεδα της τρικυμιώδους σταδιοδρομίας του. Τα άλλα πρόσωπα, που εμφανίζονται στη σκηνή κάθε φορά, είναι απλώς όργανα που παίζουν κάποιο δευτερεύοντα ρόλο και βοηθούν στην εξέλιξη και στη διαπλοκή της περιπεπλεγμένης ιστορίας, όπως ο Λυκίας, ο Θαλασσινός, η Αύρα, τρία πρόσωπα καθαρά κι αφοσιωμένα, κινημένα από κάποια μυστηριώδη, μαγική, παράξενη δύναμη προς το μέρος του.

Εμφανίζονται, ωστόσο, και πρόσωπα που δρουν από αρνητικά ως καταστροφικά σε βάρος του ήρωα, ο οποίος στα μεσοδιαστήματα των απολαύσεων, έζησε τη μοίρα του καταδικασμένου. Αυτά τα πρόσωπα είναι η μισ Σάλυ, ο Άδωνις, η Ρόζα, η Λήδα, η σύζυγός του, οι φίλοι του, όπως ο Φιλήμων, ο Σπυρίδων κ.ά. Έχουμε κι ένα μαύρο σκύλο, που εμπλέκεται μυστηριωδώς στη ζωή του.

Η όλη συμπεριφορά του ήρωα δημιουργεί πολλά ερωτηματικά, είναι αινιγματική και προβληματίζει τους κατοίκους του νησιού τόσο, όσο και ο «αρχαίος θεός», που είναι θαμμένος στην υγρή βάση του ομώνυμου δράχου. Ο μύθος της ή, όπως η σ. θέλει, το μυστήριο, το βιβλικό ολοκαύτωμα του νησιού, μεταφέροντάς το στο μεταφυσικό επίπεδο, θα μπορούσε να σημαίνει τις κοσμογονικές εκρήξεις και αλλαγές που συμβαίνουν στην ψυχή του ανθρώπου-ήρωά της, μπροστά στο οντολογικό και το υπαρξιακό πρόβλημα. Θα φτάσει όμως ποτέ στη μεγάλη κατάκτηση, στον εξαγνισμό, στην τελείωση ή, διαφορετικά εκφρασμένο, θα βρει την ατομική του ταυτότητα; Που

σημαίνει τον αληθινό προσορισμό του, το νόημα της ζωής; Ή θα βρίσκεται πάντα στην κόχη του: από πού έρχομαι, ποιος είμαι, γιατί ζω, πού πηγαίνω;

Ο ήρωάς της πορεύεται «με τη λάμπα θυέλλης», οδηγούμενος από το αμυδρό, συντηρούμενο φως της, μέσα στις θύελλες της καθ' όλα θυελλώδους ζωής του. Η ορατή, η απτή πραγματικότητα εμπλέκεται στη μαγεία του παραμυθιού, του αινιγματικού και του μυστηριώδους, μέσα στην υγρή ατμόσφαιρα, μιας ποιητικής, υποβλητικής ομίχλης με τα ποικίλα φανερώματά της. Η πίστη συμπορεύεται με τη δεισιδαιμονία και το υπέρλογο είναι πανταχού παρόν, με αποκορύφωμα το πυρ το εξ ουρανού καταβαίνον για να κάψει και ν' αφανίσει δικαίους και αδίκους.

Η μικρή, εξάλλου, κοινωνία του νησιού είναι ο χώρος όπου συναντιούνται οι απλοί άνθρωποι, οι τουρίστες, οι τυχοδιώκτες, οι πόρνες κι οι προαγωγοί, ο ασκητής, τα φαντάσματα του παρελθόντος, οι μύθοι, οι θρύλοι, οι δοξασίες, το χρήμα, η φτώχεια, η διαφθορά κι η αθωότητα, η εκμετάλλευση κι η ανθρωπιά, το θαύμα και το μυστήριο, το παρόν, το παρελθόν και το μέλλον, το πεπερασμένο και το όραμα της άλλης διάστασης, του αιώνιου. Και δεν είναι τυχαία η επιλογή του χώρου αυτού, που αποτελεί, κατά κάποιον τρόπο, τα σύμπαντα σε μικρογραφία, για να δειχτεί η ελαχιστότητα του γήινου πλανήτη και του ανθρώπου-τραγικής έλλογης και σκεπτόμενης ύπαρξης μέσα στο απέραντο άγνωστο και αινιγματικό σύμπαν, από όσο προς το παρόν γνωρίζουμε.

Βιβλίο γραμμένο με φαντασία, όραμα και δεξιοτεχνία, πολυεπίπεδο, με υψηλούς στόχους και με τον ποιητικό, υπερβατικό τρόπο της Μαρίας Λαμπαδαρίδου-Πόθου. Και με την καλλιτεχνική φροντίδα των εκδόσεων Καλέντη, το χαρακτηριστικό σχέδιο της Λεμονιάς Αμαραντίδου στο εξώφυλλο αποτελεί σημαντική προσφορά στον χώρο του βιβλίου, απευθύνεται σε απαιτητικούς αναγνώστες και προσφέρεται για πολλαπλές αναγνώσεις.

ΕΠΕΝΗ ΧΩΡΕΑΝΘΗ

Νίκος Δήμου: Από την Μιχαήλ Βόδα στην Σύρο, Νεφέλη, Αθήνα 1994, 8ο, 221 σ.

Ο τίτλος είναι σαφής και δείχνει μια απόσταση τοπική και χρονική, ένα οδοιπορικό στη μνήμη, οριοθετημένο. Και είναι μια παράθεση γεγονότων και περιστατικών από τον οικογενειακό και φιλικό κύκλο του συγγραφέως, διώματα της παιδικής και της εφηβικής του ηλικίας, που κατανέμονται σε τριάντα δύο κεφάλαια, εκτός από τον πρόλογο και τη σημείωση. Και είναι χαρακτηριστικοί οι αποκαλυπτικοί τίτλοι, που δίνει σ' αυτά ο συγγραφέας.

Πρόκειται για ένα «φλας μπακ», όπως συνηθίζεται να αποκαλείται η στροφή προς τα πίσω και η αναδίωξη του παρελθόντος. Έτσι δεν μιλάει ο